

GIDSENBLAD

"LANGE
NELLE"

6de

JAARGANG

NR. 4

OKTOBER

- NOVEMBER

- DECEMBER

Driemaandelijks blad van
de afdeling OOSTENDE van
de WESTVLAAMSE GIDSENKRING vzw

AFGIFTEKANTOOR OOSTENDE X

In dit nummer :

141	AKTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
142	VOORWOORD	MARC LOY
143	LIDMAATSCHAP	REDACTIE
144	HET MEMORIAAL EDMOND LAPON	VINCENT DUFLOU
157	GEDICHT	EEN DICHTER
158	WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN...	OMER SIMOENS
160	KUNSTSCHILDER ALBERT HAGERS (2)	MARTINE QUAEGBEUR
165	100 JAAR GELEDEN	LUCIEN VALCKE
167	UIT ONZE MUSEA	DIRK BEIRENS
169	WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN...	OMER SIMOENS
170	VERSLAG CANTERBURYTOCHT 15.10.1994	JAAK FONTEYNE
172	SPROKKELS	REDACTIE

Redactieraad : Dirk Beirens, Martine Quaegebeur, Lucien Valcke
De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen -- overname mag mits bronvermelding !

Verantwoordelijke
uitgever en redactie

Dirk Beirens
Floralaan 7
8400 Oostende

Secretariaat

Marcel Braet
Eekhoornstraat 20
8400 Oostende

Voorzitter

Marc Loy
Batterijstraat 70
8450 Bredene

rekeningnummer : 068-2075070-73

WILT U ZEKER WETEN OF EEN AKTIVITEIT AL DAN NIET DOORGAAT
CONTACTEER :

OMER SIMOENS (tel. 807 810) of MARCEL BRAET (tel. 26 76 31)

** EEN VOLBLOED AANRADER :

BEGELEID BEZOEK AAN DE SCHITTERENDE TENTOONSTELLING
BELGISCHE STILLEVEN- EN BLOEMENSCHILDERKUNST 1750-1914
ZONDAG 22 JANUARI 1995 OM 10.15 UUR
STEDELIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN, Wapenplein, 2de verd.

Een schildersgenre dat het sedert haar opkomst op de kunstmarkt steeds erg goed heeft gedaan, is ongetwijfeld het stilleven : de kunstige voorstelling van levenloze dingen, iets wat we in de Franse benaming "nature-morte" letterlijk terugvinden. Ook het bloemstuk, dat heel nauw met het stilleven verwant is, rekenen we daarbij.

Nooit verscheen een publicatie over de periode 1750-1914, nooit voorheen was er een overzichtstentoonstelling...

Die lacune wordt nu opgevuld! (zie ook : uit onze musea!)
 (uit de catalogusinleiding van conservator N. Hostyn)

leden : gratis - niet-leden : 50 fr (a.i.)

** KAREL JONCKHEERE EN OOSTENDE 1906 - 1944

VRIJDAG 27 JANUARI 1995 OM 20 UUR
IN ZAAL "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende

Voordracht met dia's door Dirk Beirens, bestuurslid "Lange Nelle". Aan de hand van het persoonlijke en culturele leven van schrijver-leraar-filosoof Karel Jonckheere (Oostende 09.04.1906 - + Rijmenam 13.12.1993)

leren we Oostende kennen vanaf het toppunt van de belle epoque tot de bevrijding van onze regio eind 1944.

Vermoedelijk op zondag 23 april vindt de begeleide Karel Jonckheere-wandeling plaats (meer info volgt)

leden : gratis - niet-leden : 50 fr

** DE IBIS-STORY

VRIJDAG 24 FEBRUARI 1995 OM 20 UUR
IN ZAAL "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende

VOORDRACHT door de heer Robert Coelus
 meer info in ons eerste nummer van 1995

** OOSTENDSE GEVELS SCHRIJVEN GESCHIEDENIS

VRIJDAG 17 MAART 1995 OM 20 UUR
IN ZAAL "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende

VOORDRACHT MET DIA'S door historicus Yvan Van Hyfte
 meer info in ons eerste nummer van 1995

** JAMES ENSOR IN DE KIJKER

BEGELEID BEZOEK AAN DE VOLLEDIGE ENSORVERZAMELING
VAN HET OOSTENDSE MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN
26 MAART om 10 uur (info volgt)

** De "MERCATOR" verlaat Oostende tijdelijk in het voorjaar.
 In mei als het museumschip terug is organiseren we een "Mercator"-activiteit

** WIJNCAFE ZANDVOORDE ('t Kasteel) ZATERDAG 24.06.1995

** KREKENFIETSELING VRIJDAG 30.06.1995

AKTIEF

"De Plate" jubileert.

De Oostendse heemkring is veertig jaar bedrijvig.

Met haar ca. 500 leden, interessant activiteiten aanbod en boeiend museum staat ze garant voor kwaliteit op de culturele scène van onze stad.

Meer dan eens was en is ze het plaatsvervangend geweten van een soms kwakkelend stadsbestuur inzake het behoud van het stadsbeeld-bepalend gebouwenpatrimonium. Dankzij haar moreel gezag redde "De Plate" in het verleden o.a. het station, de Koninklijke Galerijen en de gevelreeks aan het Ernest Feysplein van de slopershamer.

Dat alleen al wettigt haar bestaansreden.

Samen met de Kamer van Koophandel en het stadsbestuur lag "De Plate" ook aan de oorsprong van een eerste gidsencursus in 1988. De oprichting van gidsenkring "Lange Nelle" was daar een direct gevolg van.

Proficiat, De Plate!

Volgend jaar verkoopt PTO (Promotie Toerisme Oostende) Oostende toeristisch onder het motto "Actief aan Zee". Wij hopen met ons ruim aanbod aan wandelingen, tochten en bezoeken die slogan ook op cultureel vlak te helpen realiseren.

Ondertussen, beste lezer, hetzij als lid, lid in spe of gewone belangstellende, PRETTIGE FEESTDAGEN !!!

HET BESTUUR

Dit is het laatste 1994-nummer van ons blad. Wilt u het ook in 1995 ontvangen en bovendien (meestal gratis) deelnemen aan onze activiteiten zoals voordrachten, wandelingen, bezoeken en uitstappen, dan kunt u dit door lid van "Lange Nelle" te blijven of te worden.

De lidmaatschapsbijdrage blijft zoals vorige jaren : 400 fr.

Dit bedrag kunt u overschrijven op bankrek.nr. 068-2075070-73

t.n.v. Westvlaamse Gidsenkring, afd. Oostende "Lange Nelle",
8400 Oostende.

Om het u gemakkelijk te maken, vindt u een overschrijvingsformulier ingesloten.

U kunt ook erelid worden door 1000 fr over te maken.

Dank bij voorbaat voor een vlotte afhandeling!

IS HET DRINGEND?

Memoriaal Edmond Lapon

Vincent Duflou

Het memoriaal

Tijdens het Interbellum stond er nabij de parkkiosk (1) ter ere van de Oostendse componist Edmond Lapon een memoriaal (Afb. 1) met een bronzen bas-reliëf opgesteld. (2)

Het bronzen bas-reliëf (Afb. 2) toont de musicus in profiel, kijkend naar rechts en omkaderd door een gestileerde lier in art-decostijl. Het plakiet meet 54 cm bij 39 cm, is gedateerd 1921 en gesigneerd, Oscar De Clerck. Het reliëf draagt als opschrift : "LAPON".

Het bas-reliëf was bevestigd tegen een stèle van 1,50 m breed op 2,50 m hoog. Die stèle, opgetrokken in gewone rode baksteen bestond uit een centraal element en twee laterale pijlers, waarin natuursteen was verwerkt. In die natuursteen-elementen waren er twee data in goudkleur aangebracht : zijn geboorte- en sterfdatum. (3) Verder was de stèle, of laten wij liever spreken van het muurtje, bovenaan afgewerkt met een natuurstenen muurdeksteen. Heel het ensemble rustte op een dubbele trede, waarvan de bovenste van het verjongende type was. (4) Het opmetselen van de stèle werd toegewezen aan een zekere GOBIN, tegen de kostprijs van 1.500 fr.

Het Lapon-herdenkingscomité

Op zondag 18 september 1927 (5) werd het memoriaal plechtig ingehuldigd. Die hulde aan Edmond Lapon was grotendeels het initiatief van Jan De Clerck, kunstschilder en zijn broer Oscar De Clerck, beeldhouwer.

Jan De Clerck richtte kort na de Eerste Wereldoorlog, in 1920 (6) een Lapon-herdenkingscomité op, dat aanvankelijk was samengesteld uit volgende leden :

- Ere-voorzitters : HAMMAN Auguste, volksvertegenwoordiger
SERRUYS Désiré, volksvertegenwoordiger
- Voorzitter : DE CLERCK Jan, kunstschilder
- Leden : BOENS, Daan, letterkundige
BOUCHERY Albert, directeur van "Le Carillon"
DE CLERCK Joris, musicoloog
DE CLERCK Oscar, beeldhouwer
ELLEBOUDT Alfons, directeur van "De Zeewacht" en gemeenteraadslid
LOONTIENS Carlo, conservator-bibliothecaris
MOREAUX Théo, musicoloog
RAICK Henri, directeur van "L'Echo d'Ostende" en "La Saison d'Ostende"
SMISSAERT, A., directeur van "De Duinengalm"

VAN BRANTEGHEM Albert, voorzitter van
de "Cercle Lapon"
VERHAEGHE Géo, geneesheer en Schepen
voor Schone Kunsten

Op maandag 22 november 1920, dus enkele weken na de oprichting van het comité, werd er reeds een eerste huldebetoon gebracht aan Edmond Lapon. Dit erebetoon was een initiatief van de kring "Kunst Genegen", die een gala-avond organiseerde in zijn lokaal "Cinéma Belgica" in de Fregatstraat op het Hazegras. De toegang was gratis, maar giften werden wel aangenomen om het memoriaal te helpen bekostigen.

Het gevarieerd programma van deze gala-avond bestond uit muziek, voordracht en film. Jan De Clerck, tevens voorzitter van de kring "Kunst Genegen", schetste een korte biografie van de talentvolle componist. Het was een eenvoudige, maar krachtige, diep doordachte en zielsontroerende voordracht die een diepe indruk maakte op de aanwezigen. Carlo Loontjens sprak ook het publiek toe, weliswaar in het Frans. Zijn causerie handelde over de originaliteit in de kunst. De causeriën werden afgewisseld met muziek en zang. Op het repertorium stonden stukken van LAPON, WEBER en MESTDAGH. Gedurende de avond werd het portret van de componist geprojecteerd op groot scherm. De avond werd afgesloten met de vertoning van een aantal films.

Deze gala-avond moet worden opgevat als een soort promotie voor en de start van de werking van het Lapon-herdenkingscomité. Naast persmededelingen was zo'n gala-avond ideaal om de doelstelling van dit comité kenbaar te maken bij de Oostendse gevestigde burgerij en een select publiek van kunstenaars, kunstliefhebbers, -mecenassen.

Enkele maanden later werd er op donderdag 14 april 1921 een tweede manifestatie ter ere van Edmond Lapon georganiseerd in zaal "Asseloos" in de Brusselstraat 5B. De muziekafdeling van de kring "Kunst Genegen" onder leiding van A. Sanders gaf die avond een concert, hoofdzakelijk samengesteld uit aria's van bekende opera's zoals "Faust" en de "Barbier van Sevilla". Jan De Clerck gaf opnieuw een korte levensbeschrijving van de componist. Het belangrijkste moment van de avond en wellicht ook de aanleiding van deze tweede Lapon-manifestatie was het tentoonstellen van het "borstbeeld" van de musicus, gemaakt door de broer van Jan De Clerck, Oscar.

Moet "borstbeeld" hier worden geïnterpreteerd als het bronzen bas-reliëf? Misschien, want 1921 is tevens het jaartal dat we terugvinden op het bas-reliëf. Bij mijn weten is er geen borstbeeld in de zin van een driedimensioneel beeldhouwwerk gekend van Edmond Lapon, gemaakt door Oscar De Clerck. Wij komen hier verder op terug.

Dit comité heeft lang moeten ijveren om de nodige fondsen, geraamd op zo'n 12.000 fr., in te zamelen voor de oprichting van een memoriaal.

Vanaf november 1920 dus werden er intekenlijsten geopend, waarop men kon inschrijven en een bedrag storten om het memoriaal te helpen financieren. Vooral bij de vissersbevolking werd een warme oproep gedaan om dit initiatief te steunen.

Met de regelmaat van een klok zouden de namen van de donateurs met hun gestorte bedrag in de kranten worden gepubliceerd. Le Carillon, De Zeewacht, L'Echo d'Ostende en De Duinengalm wedijverden onder elkaar voor het meeste inschrijvingen.

Wanneer wij die intekenlijsten overlopen, voor zover ze volledig werden gepubliceerd in de kranten, dan blijkt dit geen overweldigende succes te hebben gekend. (7) Een mogelijke verklaring is een gebrek aan interesse voor het initiatief en voor de persoon van Edmond Lapon omdat er tegelijkertijd ook kon worden ingetekend voor het Léon Rinskopfmemoriaal en het monument ter nagedachtenis van de gesneuvelde stadsgenoten voor het vaderland en gesneuvelde soldaten op het Oostends grondgebied. Deze initiatieven, vooral het oorlogsmonument, kenden een veel groter succes en werden massaal gesteund. Anno 1920 was het evident dat Edmond Lapon veel minder aktueel was dan de voorbije wereldoorlog.

Overall klopte het comité aan voor financiële steun, zo ook bij het Stadsbestuur en bij de hogere overheid.

Het Stadsbestuur van Oostende kwam in 1921 tussen voor 500 fr.

Ook bij het Provinciebestuur werd een aanvraag ingediend voor een geldelijke bijdrage. De 4de commissie verstrekte echter een negatief advies. Tijdens de vergadering van de Provincieraad van 5 juli 1922 dienden de heren DUPONT, GOETGHEBEUR, VAN ELSLANDE, DEBOUDER en RABAU een amendement in, waarbij werd gevraagd het advies van die 4de commissie naast zich neer te leggen en toch een toelage van 500 fr. toe te kennen voor de oprichting van een gedenksteen.

De indieners van het amendement wezen er op dat LAPON een zoon was van eenvoudige werklieden, die dank zij zijn arbeid, vlijt en wilskracht zich tot kunstenaar wist te verheffen. LAPON moest worden gehuldigd als een voorbeeld van : "Labor improbus omnia vincit". Verder argumenteerden zij dat dit jong talent ten gevolge van een zekere miskenning, niet tot de uiting van zijn volle kunnen is geraakt. En daarbij stelden zij dat een toelage van 500 fr. de provinciale gelden niet zwaar zou belasten te meer daar Oostende de melkkoe van de provincie was, gezien de badstad instond voor een ruim aandeel van de provinciale inkomsten. Het amendement werd aangenomen.

Er werd eveneens financiële tussenkomst gevraagd bij de hogere overheid. (8)

Ook bepaalde lokale verenigingen droegen hun steentje bij om het Lapon-memoriaal te financieren. Toen de maatschappij "De lustige Zygomars" (9) haar tienjarig bestaan vierde op donderdag 30 november 1922 hield zij een groot banket in "Aux Armes de la Ville" in de Sint-Sebastiaanstraat. Tijdens dit banket werd er een omhaling gedaan voor het memoriaal. Deze bracht 110,50 fr. op.

Dezelfde vereniging organiseerde op kerstavond 1922 eveneens ten voordele van het memoriaal een groot galabal in de "Grand Sablon" in de Langestraat. Het bal bracht 107 fr. op.

De bedragen die door deze vereniging werden ingezameld, lagen wel aan de lage kant in vergelijking met de opbrengsten van haar andere filantropische activiteiten. (10)

Op Kerstdag 1922 organiseerde de afdeling toegepaste kunst en vakken van de kring "Kunst Genegen" haar derde tentoonstelling met werken van Oostendse amateurskunstenaars. Gedurende de duur van deze expositie was er alweer een huldebetoon ter ere van Edmond Lapon en men kon er inzage krijgen van al de mensen die hadden ingetekend, alsook van het op dat ogenblik ingezamelde bedrag.

Wij stellen dus vast dat heel wat initiatieven op het getouw werden gezet, die blijkbaar maar matig succes kenden. Het geld nodig om het memoriaal te bekostigen kwam slechts met mondjesmaat binnen.

Het Lapon-herdenkingscomité streefde er naar om iedereen bij de viering te betrekken. Oorspronkelijk was men van plan de geprimeerde cantate door een zeer groot koor, bestaande uit Oostendenaars, te laten opvoeren. Vandaar dat het comité via de pers een oproep deed aan alle zangers en muziekliefhebbers uit onze stad, zowel mannen als vrouwen, om zich kandidaat te stellen. De inschrijvingen gingen door in de bibliotheek van de Oostendse Muziekacademie van maandag 24 januari tot woensdag 26 januari 1920 tussen 19.00 uur en 20.00 uur.

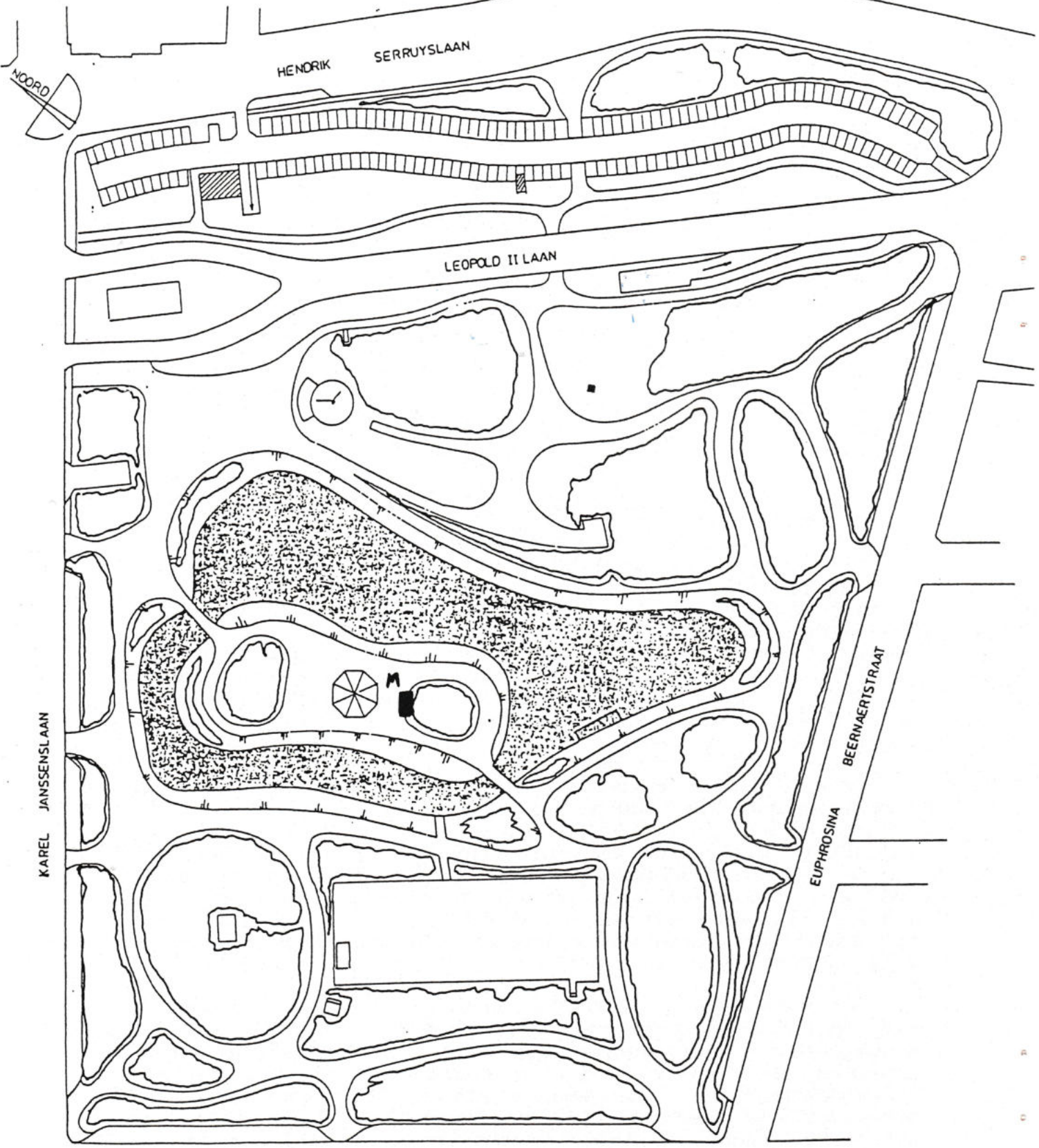
Tijdens de plechtigheid zelf werd slechts een fragment van de cantate "Les Suppliantes" opgevoerd en dit door de koorafdeling van onze muziekacademie. Moeten wij hieruit besluiten dat onze stadsgenoten geen respons gaven op die oproep? Mogelijk, maar we mogen ook niet vergeten dat de huldding pas doorging in 1927 terwijl de oproep voor deelname dateerde van 1920. In die tijdspanne van zeven jaar zullen er zeker bewuste en noodgedwongen wijzigingen aan het feestprogramma zijn doorgevoerd.

Eind 1923 was de maquette van het memoriaal af en werd ze voorgelegd aan het Stadsbestuur.

Vanaf 1924 wordt het stil rond het Lapon-memoriaal en het comité. Pas in november van dat jaar vernemen we nog iets over z'n initiatief. Op verzoek van Carlo Loontjens, lid van het comité, werd een gipsen portret van wijlen Edmond Lapon als blijvende herinnering in de bibliotheek geplaatst. Om welk portret gaat het hier?

Op 8 december 1924 en 20 januari 1925 komen de leden, van het Lapon-comité weer samen in "Hôtel de la Marine" in de Langestraat. Het gebrek aan financiële middelen bleek de grootste struikelblok te zijn waarmee het comité te kampen had, vandaar dat zij nogmaals via de pers een warme oproep deden bij de Oostendse verenigingen voor financiële steun. Het comité toonde zelf het voorbeeld, want eind februari 1925 publiceerden een aantal lokale kranten, zoals Le Carillon en L'Echo d'Ostende, de bedragen die door de comitéleden werden gestort. (11)

Enkele verenigingen, waaronder "De Lustige Zygomars" en de "Cercle (Symphonique) Edmond Lapon" alsook een aantal enkelingen, gingen op de oproep in. Tussen december 1924 en april 1925 werd er nog eens zo'n 830 fr. ingezameld.

M ■ MEMORIAAL
EDMONDLAPON

LEOPOLDPARK

MEMORIAAL EDMOND LAPON (uit archief SMSKO)

Terloops kunnen wij ons hier ook de vraag stellen waarom er tussen de oprichting van het Lapon-herdenkingscomité, eind september 1920 en de inhuldiging van het memoriaal, 18 september 1927, bijna zeven jaar verlieden. Heeft het comité er werkelijk zolang overgedaan om de nodige fondsen in te zamelen om het memoriaal te bekostigen, of kunnen er ook nog andere redenen of oorzaken zijn ?

Alfons Maes en D.E. Boehme hadden zeker geen zeven jaar nodig om hun huldelied te dichten en op muziek te zetten.

Moet 1927 dan worden gezien als een bijzonder jaar met betrekking tot Edmond Lapon ? In 1927 zou hij 69 jaar zijn geworden, was hij 26 jaar overleden, maar was het op zes dagen na precies 40 jaar geleden dat hij laureaat werd van de "Prix de Rome". Is dat de reden waarom het memoriaal pas in dat jaar werd ingewijd ? Niet uitgesloten, maar weinig waarschijnlijk, want geen enkele lokale krant verwijst in haar verslaggeving naar een 40-jarige viering. Wellicht is dat louter toeval.

Financiële problemen lijken mij uiteindelijk de enige en meest plausibele verklaring. Dit wordt mijns inziens duidelijk geïllustreerd door de talrijke oproepen en initiatieven die werden gelanceerd maar die uiteindelijk geen overdonderend succes kenden. Trouwens de krant Journal de la Côte alludeert in haar editie van 24 september 1927 ook in die zin :

"Que le comité n'a pas disposé de fonds suffisants pour faire mieux, nous l'admettons,..." (12)

In februari 1925 vernemen we via de pers dat de beeldhouwer Oscar De Clerck volop bezig is met het maken van het kunstwerk voor het memoriaal.

Als we goed rekenen en tellen zijn we hier aan een derde portret toe van de componist, allen van de hand van Oscar De Clerck. Het eerste dateerde van 1921, het tweede kwam in 1924 in de bibliotheek terecht en het derde was in 1925 in de maak. Nochtans is er van Edmond Lapon maar één portret gekend dat van de hand is van Oscar De Clerck. Andere vraag, als het eigenlijke kunstwerk bestemd voor het memoriaal pas gemaakt werd in 1925, waarom is het dan gedateerd 1921 ?

Zonder te beschikken over enig concreet bewijsmateriaal denk ik dat er mogelijks sprake kan zijn van hoogstens twee, misschien zelfs maar van één portret.

Het Heemkundig Museum van Oostende is in het bezit van een repliek van het bronzen bas-reliëf gemaakt in dinanderie. (13) Wie de oorspronkelijke eigenaar was en wat de bedoeling was van deze repliek, is niet geweten. Zou het "borstbeeld" van 1921 niet die geel koperen repliek zijn geweest ? De data corresponderen in elk geval.

Het gipsen portret uit de bibliotheek moet wellicht worden geïnterpreteerd als een voorontwerp misschien van hetzelfde portret of eventueel van een ander portret, want ik neem aan dat Oscar De Clerck meer dan één ontwerp maakte voor het memoriaal.

Op 20 januari 1925 keurden de leden van het comité unaniem het project voor het memoriaal goed. Mijns inziens kozen zij toen voor het portret dat reeds werd ontworpen in 1921 omdat wij deze datum terugvinden op het bronzen bas-reliëf. Wanneer de pers dan in 1925 schrijft dat Oscar De Clerck volop bezig is met het kunstwerk, dan zou dit moeten worden geïnterpreteerd als het gieten van een bas-teliëf dat reeds in 1921 was ontworpen.

Vanaf april 1925 tot mei 1927 vernemen wij via de pers weerom niets meer over het initiatief van het Lapon-herdenkingscomité.

In juni 1927, enkele maanden voor de inhuldigingsplechtigheid, vernemen wij dat het comité ondertussen werd uitgebreid met een nieuw lid. Burgemeester Edouard Moreaux aanvaardde de functie van ere-voorzitter van het comité.

Op woensdag 15 juni 1927 kwam het comité nog eens samen in de Falstaff op het Wapenplein en een laatste vergadering werd belegd op 8 september 1927 op het Stadhuis om de laatste schikkingen te treffen voor de inmiddels naar september vervroegde inhuldiging. (14)

De inhuldigingsplechtigheid

De inhuldigingsplechtigheid zelf werd groots opgevat. Om 11.00 uur zou ze op het Wapenplein aanvangen met de uitvoering van de cantate "Lapon Herdacht". Dit huldelied werd gedicht door Alfons Maes en op muziek gezet door D.E. Boehme, een oud-leerling van Edmond Lapon aan het Gentse Conservatorium. Dit eenstemmig lied zou worden uitgevoerd door een duizendtal schoolkinderen uit het vrij en officieel onderwijs, onder begeleiding van de stadsharmonie. De tekst van deze cantate luidde als volgt :

meisjes en jongens

't Is feest ! 't Is feest !
Een groots hoezee herklinke luid
over onze gouwen uit.
Kom op Oostendenaren, in dichte vriendscharen,
dat in het rond uw dankbare mond
de kunstroem van Lapon verkond.

meisjes

Laat bloemen en wimpels de straten versieren.

jongens

Laat feestelijk waaien de bonte banieren

meisjes en jongens

En laten wij waardig de stadsgenoot vieren.
Een vaardige hand heeft zijn beeld geboetseerd,
de schooljeugd heeft gretig het feestlied geleerd
en zo zijn de kunsten des kunstenaars geëerd.

jongens

Laat vrolijke zangen en blijde fanfaren

meisjes

met feestelijke klanken, alover de scharen

allen

der jolige vierende menigte varen.
En laten wij fier, boven 't daverend gebrom
der luide schalmeien en dreunende trom,
zijn naam ter bewondering roepen alom.

solo

Zijn kunst bestond in melodieën vol mysterieuze zin,
subtiële fantasiën met diepe vroomheid in
mystieke harmonie.

Vol bovenaardse hulde was 't onmiskenbaarmerk
van 't goddelijk genie dat zijne ziel vervulde
bij 't scheppen van zijn werk.

meisjes en jongens

Gezegend wijdbefaamde stad
die zulk een zoon naar waarde schat.
Zijn naam, zijn faam, de onsterfelijkheid
is voorbereid
Triomf ! Triomf ! Bazuingeschal
herklinke luid over onze gouwen uit.

slotkoor

Voor eeuwig zal prijken de naam van Lapon
omglansd met de heerlijken roem die hij won.
De gulden krans door God beloofd
omstraalt met glans zijn kunstenaarshoofd.
En of de tijd ook henenvliedt,
zijn kunstroem taant of mindert niet,
maar wordt door 't dankbaar nageslacht
in eeuwigheid herdacht.

De prominenten alsook de familie Lapon zouden de uitvoering bijwonen van op de kiosk, terwijl de Oostendse verenigingen het Wapenplein zouden omringen. Na de uitvoering van de cantate was er een optocht voorzien van de prominenten, de schoolkinderen en de verenigingen langs de Adolf Buylstraat,

het Marie-Joséplein en de Leopold II-laan naar het Leopoldpark, waar men zou overgaan tot de onthulling van het memoriaal.

Het slechte weer gooide roet in het eten en om 10.15 uur beslisten de organisatoren om de uitvoering van de cantate noodgedwongen te laten doorgaan in de hal van de Leopoldschool in de Ieperstraat en niet op het Wapenplein zoals oorspronkelijk gepland.

In de hal van de Leopoldschool namen de kinderen plaats op een groot centraal podium dat omkranst werd met de talrijke kleurrijke banieren van de Oostendse verenigingen. Ze vormden als het ware een bontgekleurde aureool rond de kinderen. Ondanks de late beslissing kon men toch stipt om 11.00 uur van start gaan met de viering zoals was gepland.

De opvoering van de huldecantate "Lapon Herdacht" kende een enorm succes en werd onthaald op een langdurig applaus zodat het huldelied zelfs een tweede keer werd opgevoerd.

Vandaar trok men dan richting Leopoldpark, waar de prominenten plaats namen op het parkeiland, terwijl de schoolkinderen en de Oostendse verenigingen de omringende parkpaden bevolkten.

De eigenlijke onthulling startte met de uitvoering van de Brabançonne.

Daarna volgden een viertal toespraken. Jan De Clerck, bezieler van de Laponviering, had het over de grote verdienste van de musicus en het toevertrouwen van het memoriaal aan de zorgen van de Stad. Burgemeester Edouard Moreaux bracht eveneens hulde aan de stadsgenoot en nam het memoriaal in ontvangst. De rede van de heer TOUSSAINT DE SUTTER, eerste orkestleider van het Kursaal, handelde over de prachtige composities van Edmond Lapon. Als laatste kwam de heer VAN MULLEM in naam van het koraal van het Conservatorium aan het woord.

De plechtigheid werd verder gezet met de opvoering van een fragment uit de cantate "Les Suppliantes", door de koorafdeling van de Muziekacademie van Oostende. Te midden van het groene decor maakte de zachte en melodieuze zang grote indruk :

"C'était comme l'évocation de l'esprit de Lapon" (15)

Vervolgens werden er aan het memoriaal bloementuilen neergelegd door het Lapon-comité, het Stadsbestuur, de Cercle (Symphonique) Lapon, de Mijnvrienden en de Oostendse Muziekacademie.

De plechtigeheid werd afgesloten met een optocht van de schoolkinderen en de Oostendse verenigingen voor het memoriaal.

Maurice Antony stond in voor de fotoreportage van de plechtigheid.

De plechtigheid was dus groots opgevat, maar over het memoriaal zelf was men minder in de wolken. In de pers werd er op gewezen dat het gedenkteken niet beantwoordde aan de naam en faam van de Oostendse musicus :

"Is het niet met fierheid en geluk dat wij hulde aan één
"onzer verdienstelijkste Oostendenaars hebben zien toebrengen,
"het spijt ons nochtans dat het gedenkteken niet beantwoordt
"aan wat men zou moeten vergen" (16)

De redactie van de krant Journal de la Côte titelde één
van haar artikels : "Un monument qui n'en est pas un" en
schreef :

"...le monument n'est pas "noble dans sa simplicité, il est
indigne de Lapon." (17)

De krant vroeg zich af waarom de stèle niet was voorzien
van een aantal regels tekst over het leven, het werk en de
persoon LAPON, zodat de parkbezoekers toch tenminste zouden
weten wie Edmond Lapon was en wat zijn verdiensten waren.

Dat het comité er niet was ingeslaagd voldoende geld in
te zamelen voor een mooier monument, vond de krant op zich
niet erg. Ze vond het wel erg dat het Stadsbestuur het comité
niet was bijgesprongen met een grotere financiële steun voor
een waardiger monument ter ere van LAPON. Het zou een vorm
van eerherstel zijn geweest vanwege de Stad ten aanzien van
Edmond Lapon, die zij in het verleden meermaals had miskend.

Daartegenover wees de krant er wel op dat Oscar De Clerck
er zeer goed in was geslaagd de gelaatstrekken van de compo-
nist weer te geven in het bronzen reliëf.

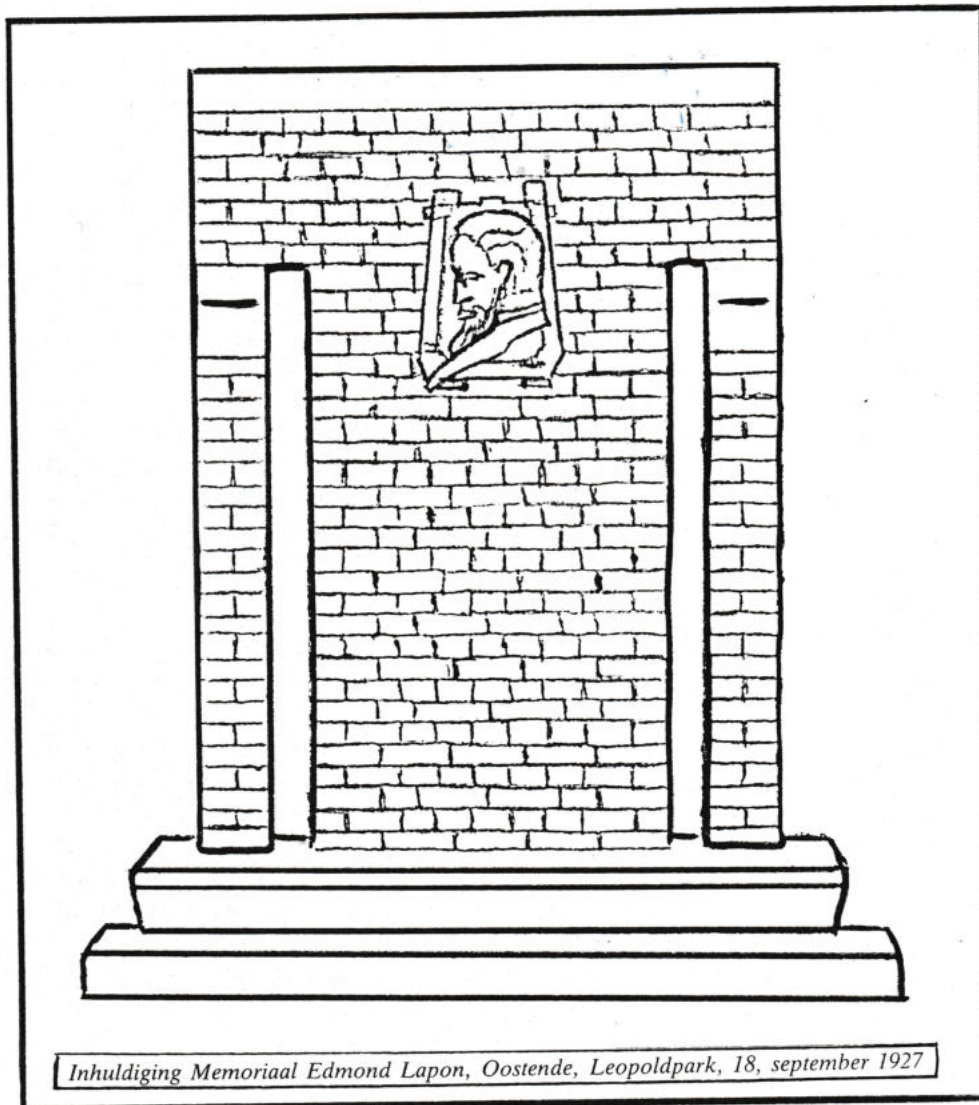
Carlo Loontiens, de voormalige bibliotheecaris en conser-
vator, alludeerde in zijn werk (18) eveneens in die richting.
Hij vond dat de vrienden en de bewonderaars van Edmond Lapon
het memoriaal op zijn minst hadden moeten verrijken met een
bronzen of granieten plaket met korte biografische gegevens
over de componist. Zoals het monumentje er nu staat, spreekt
het niet aan en komt het zeer povertjes over.

Dat klinkt mij enigszins verwonderlijk want LOONTIENS was
lid van het herdenkingscomité. Ik neem dan ook aan dat hij
vooral zal hebben geweten hoe het memoriaal er zal hebben
uitgezien. Had hij dan als lid niet kunnen wijzen op dit
tekort ?

Korte tijd nadien was het bronzen bas-reliëf spoorloos
verdwenen. Alleen het bakstenen muurtje bleef over. Het is
er nog enkele jaren blijven staan en kreeg in de volksmond de
naam van "tmurtje van Lapong". Voor menig mannelijk parkwan-
delaar deed het dienst als urinoir.

Toen in 1938 de parkvijver werd ontslibd, vond men het
bas-reliëf terug nabij de parkbrug, kant Eurphrosina
Beernaertstraat. (19)

Het memoriaal werd niet teruggeplaatst, maar kreeg nader-
hand een nieuwe plaats in het Oostendse Muziekconservatorium
in de Romestraat. Het prijkt nu links aan de muur in de
inkomsthal van het conservatorium, tegenover Léon Rinskopf's
gedenkplaat.

"Is het niet met fierheid en geluk dat wij hulde aan één
"onzer verdienstelijkste Oostendenaars hebben zien toebrengen,
"het spijt ons nochtans dat het gedenkteken niet beantwoordt
"aan wat men zou moeten vergen" (16)

De redactie van de krant Journal de la Côte titelde één
van haar artikels : "Un monument qui n'en est pas un" en
schreef :

"...le monument n'est pas "noble dans sa simplicité, il est
indigne de Lapon." (17)

De krant vroeg zich af waarom de stèle niet was voorzien
van een aantal regels tekst over het leven, het werk en de
persoon LAPON, zodat de parkbezoekers toch tenminste zouden
weten wie Edmond Lapon was en wat zijn verdiensten waren.

Dat het comité er niet was ingeslaagd voldoende geld in
te zamelen voor een mooier monument, vond de krant op zich
niet erg. Ze vond het wel erg dat het Stadsbestuur het comité
niet was bijgesprongen met een grotere financiële steun voor
een waardiger monument ter ere van LAPON. Het zou een vorm
van eerherstel zijn geweest vanwege de Stad ten aanzien van
Edmond Lapon, die zij in het verleden meermaals had miskend.

Daartegenover wees de krant er wel op dat Oscar De Clerck
er zeer goed in was geslaagd de gelaatstrekken van de compo-
nist weer te geven in het bronzen reliëf.

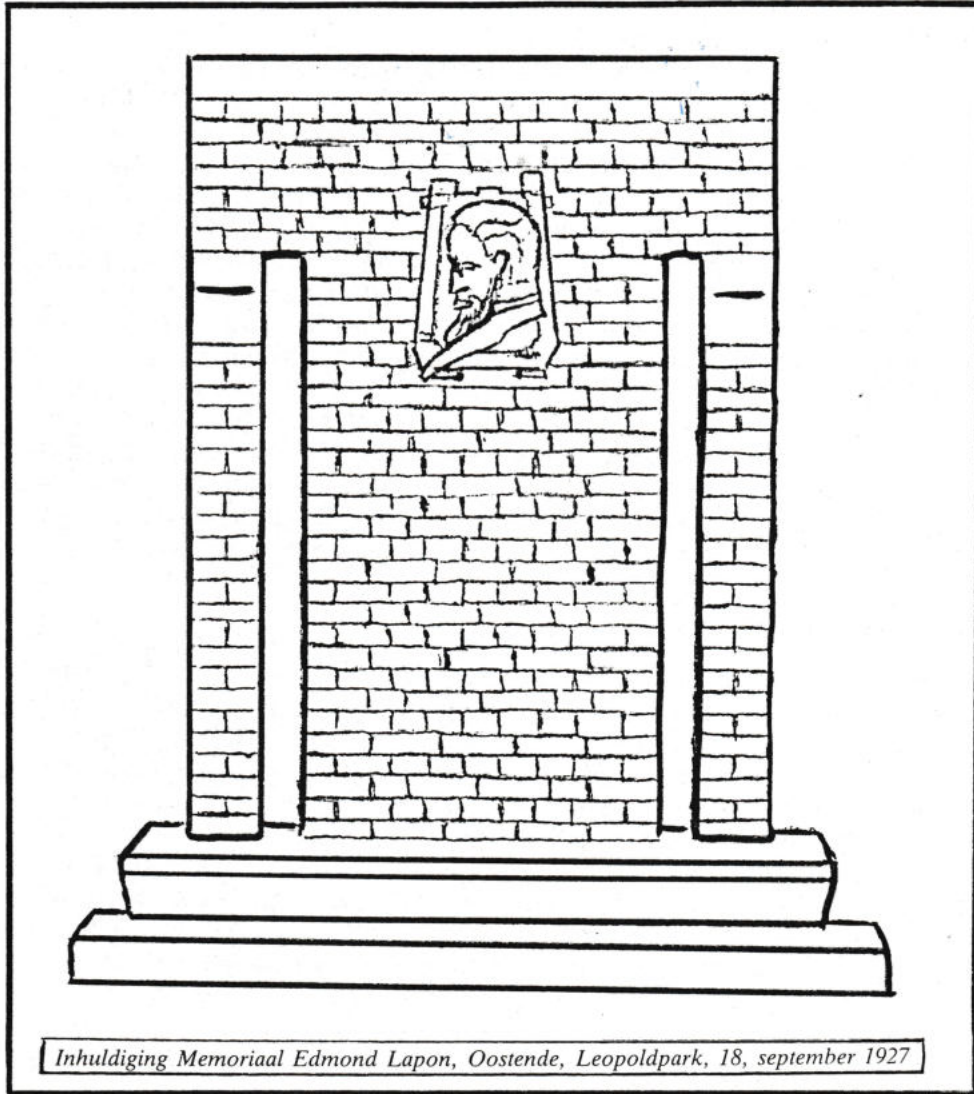
Carlo Loontiens, de voormalige bibliotheecaris en conser-
vator, alludeerde in zijn werk (18) eveneens in die richting.
Hij vond dat de vrienden en de bewonderaars van Edmond Lapon
het memoriaal op zijn minst hadden moeten verrijken met een
bronzen of granieten plakket met korte biografische gegevens
over de componist. Zoals het monumentje er nu staat, spreekt
het niet aan en komt het zeer povertjes over.

Dat klinkt mij enigszins verwonderlijk want LOONTIENS was
lid van het herdenkingscomité. Ik neem dan ook aan dat hij
vooral zal hebben geweten hoe het memoriaal er zal hebben
uitgezien. Had hij dan als lid niet kunnen wijzen op dit
tekort ?

Korte tijd nadien was het bronzen bas-reliëf spoorloos
verdwenen. Alleen het bakstenen muurtje bleef over. Het is
er nog enkele jaren blijven staan en kreeg in de volksmond de
naam van "tmurtje van Lapon". Voor menig mannelijk parkwan-
delaar deed het dienst als urinoir.

Toen in 1938 de parkvijver werd ontslibd, vond men het
bas-reliëf terug nabij de parkbrug, kant Eurphrosina
Beernaertstraat. (19)

Het memoriaal werd niet teruggeplaatst, maar kreeg nader-
hand een nieuwe plaats in het Oostendse Muziekconservatorium
in de Romestraat. Het prijkt nu links aan de muur in de
inkomsthal van het conservatorium, tegenover Léon Rinskopf's
gedenkplaat.

Inhuldiging Memoriaal Edmond Lapon, Oostende, Leopoldpark, 18, september 1927

VOETNOTEN

- (1) Oorspronkelijk was het de bedoeling om het memoriaal in te planten in de tuinen van het Kursaal. Om bepaalde reden is men daar van afgestapt en opteerde men dan voor een plaats in een plantsoen bij de ingang van het Leopoldpark, nabij de Leopold II-laan.
- (2) Een andere optie zou zijn geweest het plaatsen van een gedenkzuil op zijn graf. In de pers spreekt men zelf van een praalgraf. Daar Edmond Lapon niet in Oostende ligt begraven, kan mogelijks een reden zijn waarom men van die idee is afgestapt.
- (3) Daar mijn geraadpleegde bronnen het overlijden van de componist situeren "rond" 19 oktober 1901, vermoed ik dat de exacte sterfdatum niet gekend is. Ik denk dan ook dat die twee data op de pijlers eerder moeten worden geïnterpreteerd als jaartallen. Het schaarse iconografisch materiaal waarover ik beschikte, gaf hierover geen uitsluitsel.
- (4) Jan De Clerck had de bedoeling om tegenover de gedenkstèle van LAPON een memoriaal op te richten ter ere van de Oostendenaar Emile Perier. PERIER was gedurende vele jaren de dirigent van het orkest van het Kursaal. Zijn memoriaal zou pas in 1928 worden ingehuldigd naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de inhuldiging van het Kursaal. Bij mijn weten is er daar echter nooit iets van terecht gekomen. De moeilijke financiële problemen waarmee Jan De Clerck geconfronteerd werd bij de oprichting van een Lapon-monument, zullen hem weerhouden hebben om zich te wagen aan dit tweede initiatief.
- (5) In de Plate, jg; 13, nr. 14, 1984, pag. 88 is er verkeerdelijk sprake van 17 september 1927.
- (6) De preciese datum van de oprichting van dit herdenkingscomité, heb ik niet kunnen achterhalen, maar alles wijst er op dat dit moet worden gesitueerd eind oktober of begin november 1920.
- (7) Eind 1920 had De Duinengalm 41 fr. ingezameld, eind 1921 was dat 303 fr. en voor 1922 was dat slechts maar 17,50 fr. meer. Le Carillon sloot 1920 af met 115 fr. en 1921 met 98 fr. Deze bedragen zijn gebaseerd op de gepubliceerde intekenlijsten van deze kranten, in de veronderstelling dat zij volledig zijn.
- (8) Ik heb niet kunnen uitmaken of de hogere overheid is ingegaan op deze vraag.
- (9) "De Lustige Zygomars" was een biljartclub die op 23 november 1912 werd gesticht en al vlug uitgroeide tot een filantropische vereniging.
- (10) Voor het jaar 1922 haalde deze vereniging meer dan 40.000 fr. op met haar initiatieven. Voor het Lapon-memoriaal bedroeg dat samen 217,5 fr. (110,5 fr. en 107 fr.), amper een half procent van het totaal ingezamelde budget.
- (11) HAMMAN Aug., 50 fr.; SEERUYS Désiré, 50 fr.; DE CLERCK Jan, 30 fr.; DE CLERCK Joris, 25 fr.; BOENS Daan, 5 fr.; BOUCHERY Albert, 25 fr.; ELLEBOUDT Alfons, 25 fr.; LOONTIENS Carlo, 5 fr.; MOREAUX Théo, 25 fr. en SMISSAERT A., 25 fr.
- (12) Journal de la Côte, jg. 2, nr. 77, 24.09.1927, pag. 2.
- (13) Dinanderie is een gebruiksvoorwerp of luxeartikel in gegoten of geslagen geel koper, dat oorspronkelijk in Dinant werd vervaardigd.
- (14) Oorspronkelijk was de inhuldiging gepland voor oktober 1927.
- (15) Uit L'Echo d'Ostende, jg. 66, nr. 75, 21.09.1927, pag. 1.
- (16) Uit De Zeewacht, jg. 33, nr. 39, 27.09.1927, pag. 1.
- (17) Zie voetnoot 12.
- (18) Zie bibliografie.
- (19) Tijdens de ontslibbingswerken van 1938 werd naast het bas-reliëf ook nog een gedeelte van de kioskafluiting teruggevonden alsook nog een massa oorlogsmateriaal.

DE ZEE IS EEN DIEF
MET BEROUW

's Nachts scharrelt de zee
van het strand de dromen weg.
Peuzelt aan voetsporen.
Trekt met een trage dweil
de dingen terug naar hun begin.

Verbouwereerd blijft het strand achter
Ligt languit te staren naar wat verloren ging,
naar wat de zee meenam in zee.

Een vroege meeuw sprokkelt aan de vloedlijn.
Zij vindt koorts en spijt.
Voorspelt krijsend de terugkeer,
de kosmische slinger van water
dat zich uitspreidt op zand
en tegen de huid van aarde
fluistert met lippen van schuim :
vergeef me, vergeef me.

(uit : Gedichten 1993, Davidsfonds/Clauwaert)

EN MIJN SCALP ZAL UW WIGWAM VERSIEREN

Op maandag 25 juli 1994 had mijn vriend-collega-gids René V. me gevraagd hem te vervangen op het domein prins Karel. Op het circuit WO I bestaan twee plekken waar je het hoofd moet bukken.

Vooreerst in de linker commandobunker, als je vanuit de voorste observatiekamer naar de achterplaats moet stappen voor het commentaar bij de prachtige schets van de Aachen-batterij. Daar wijs ik telkens mijn publiek op het gevaar... Wanneer je echter afdaalt van het Bofors-luchtafweergeschut naar de personeelsbunkers uit WO II, kom je vanuit een gesloten in een open loopgracht terecht. Bij die overgang is een bijzonder laag plafond. Op dat moment stelde een jongen vlak achter mij een vraag. Ik draaide mij om bij het antwoord enparaf! Ik botste met mijn keikop (dixit mijn vrouw) tegen de betonnen wand.

Een groot geluk dat ik mijn wit petje nog niet had afgedaan. Die namiddag was het weer snikheet en in het duinengebied kan de zon onbarmhartig schroeien. Bovendien volstaat drie keer een verbrande "gledder" in een seizoen!

Niettemin stroomde het bloed langs mijn schedel. In de personeelsbunker "Haydn" gaf ik uitleg bij de muurpanelen, terwijl ik onophoudend het bloed probeerde te stelpen met een paar papieren zakdoekjes, die meelij hebbende dames mij hadden geschonken. Als passende illustratie profiteerde ik van mijn toestand om de dames en heren erop te wijzen dat deze personeelsbunker uit WO II, ook als eerste hulppost werd gebruikt. Mijn mannelijke trots weerhield mij echter om op de er aanwezige draagberrie te gaan liggen.

Eenmaal teruggekeerd in de villa "Bastien" heeft toezienaar Ronny zich over mij ontfermd.

Als een barmhartige Samaritaan pleisterde hij liefderijk een eerste reusachtig noodverband over de gapende wonde. Dank je wel, vriend Ronny!

Reactie van mijn vrouwtje bij mijn thuiskomst: "Daarvoor moet je een driedubbele steenezel zijn!" Inderdaad...

Dokter W. gaf mij voor alle zekerheid een inspuiting tegen de klem. Nog een viertal keren ben ik naar een verpleegster van het Witgele kruis getrokken om het verband te vernieuwen. Dank zij mijn petje was ik niet helemaal gescalpeerd!

Maar, beste lezer(es): heeft u soms geen oude helm op zolder liggen? In plaats van een petje zou een helm immers een meer efficiënte bescherming vormen voor mijn kwetsbare kletskep - noot: zeg dat eens vlug twintig keer naeen... - hartelijk dank bij voorbaat!

Elk drama heeft echter zijn positieve kant. Boze tongen hebben dikwijls beweerd dat de fameuze Atlantikwall uit "Ersatz"-produkten werd gefabriceerd. Allemaal larie en apekool! Want ik heb nu aan den lijve ondervonden en kan naar waarheid getuigen dat hij integendeel van oer-degelijke prima kwaliteit was!

epiloog : TREURDICHT

Op het domein prins Karel opereerde eens
een gids van "Lange Nelle", zijn naam was Omeer,
Hij botste met zijn kaalkop tegen een bunker-
plafond en kermde : "Oei, oei, wat doet het zeer!".
Zijn hersenpan spatte uiteen,
en het bloed stroomde langs alle kanten
Hij smeekte : "Zend mij vlug
een verpleegstertje à la Wendy Van Wanten."
Maar helaas, de fata morgana
verdween : de rauwe werkelijkheid was anders;
Hij kreeg een pijnlijke spuit
van de ruwe dokter Frankenstein-Sanders!

noot : ik hoor de aandachtige lezer(es) al opmerken :
"Ik ken geen dokter Sanders in Oostende!"
Ik ook niet, maar hoe wilt u "anders" laten rijmen...

" 1996 : DAAAAAAAAAAR WIL IK MIJN STADHUIS...!! "

Deel 2 : Biografische gegevens

Albert Hagers werd geboren op 16 maart 1915 in Atherstone, graafschap Warwickshire, een stad in Engeland ten noord-oosten van Birmingham. Hij was het derde kind van August Hagers en Irma Willaert. (Het echtpaar zou zes kinderen grootbrengen). Vader was staatsbediende en voer op de mailboten. Moeder deed het huishouden.

De familie Hagers woonde in de Overvloedstraat 40 in het Westerkwartier. Albert ging naar de Vercamerschool die toen ondergebracht was in barakken. "Als kind was ik geen al te goede leerling", bekent de kunstschilder. "Meermaals verzuimde ik de school". Op achtjarige leeftijd, schonk hij zijn leraar een tekening. Deze kleine attentie maakte de man diep gelukkig. Albert werd dan ook het lievelingskind van de leraar in de klas en mocht daarom in de zomer steeds aan het venster zitten en in de winter aan de kachel.

De familie Hagers was muzikaal aangelegd : vader speelde graag accordeon, broers en zusters deden dit na of speelden piano en viool. Alleen Albert had talent voor tekenen en schilderen. Hij liet zich dan ook inschrijven aan de Stedelijke Vakschool (toen gevestigd in ons huidig Sportcentrum) om een opleiding te volgen als sieraadschilder. Eén van zijn leraren Nederlands was Karel Jonckheere die hem "Rubens" noemde.

Terzelfdertijd volgde Albert avondlessen in tekenen en in het plaasteren van beelden. Met zijn goede vriend, Albert Nyssen, behaalde hij in beide kunsttakken de eerste prijs.

Hij kreeg tekenlessen van Dan Thulliez aan de nieuw opgerichte Oostendse Academie. Zijn resultaten waren uitstekend : hij won de eerste prijs naar levend model. In het hoogste jaar, waar hij les kreeg van Alfons Blomme, werd hij laureaat schilderen naar levend model.

Albert won de wedstrijd affiche-kunst voor het thema "Bal van de Academie", een bal dat plaatsgreep in het stadhuis van

Oostende, gelegen op het Wapenplein. Als prijs mocht hij een mooie ets van René Deconinck in ontvangst nemen.

In 1939 maakte hij, samen met andere kunstenaars, een ontwerp voor een "Carnaval Char" voor het Montmartre kwartier. Hij werd uitgekozen om de wagen "Druivenoogst van Montmartre" te schilderen en om het restaurant van de Heer Julien Deck, voorzitter van de wijkraad Montmartre, rijkelijk te versieren. De stoet ging uit op zondag 19 februari 1939 en lokte veel toeschouwers. Voor zijn ontwerpen behaalde hij een derde en eerste prijs.

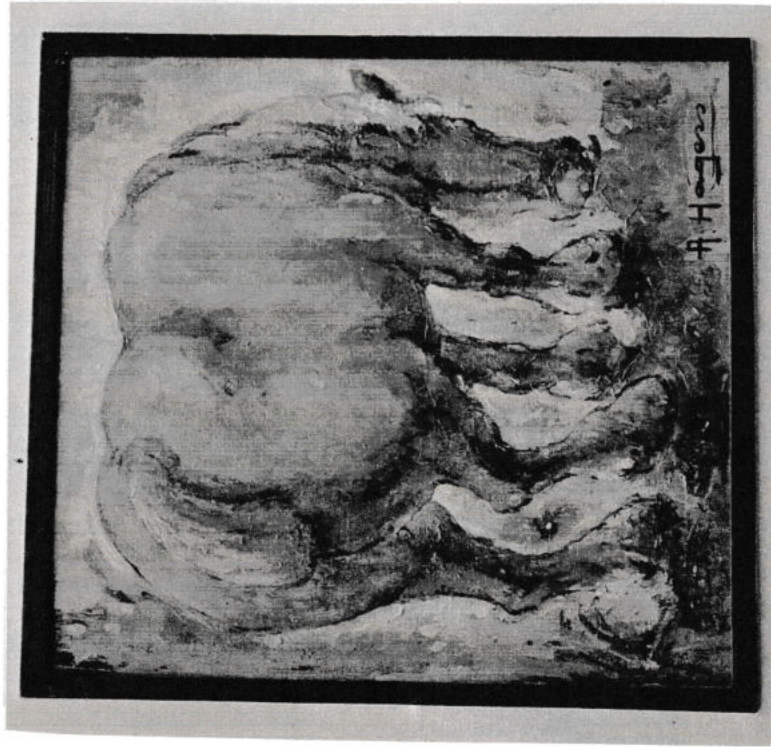
In hetzelfde jaar kreeg Albert van de Heer Steyns, artistiek directeur, een uitnodiging voor een tentoonstelling in het casino-kursaal van Oostende. Van 15 tot eind augustus 1939 exposeerde hij met andere kunstenaars in de galerij van het toenmalige casino-kursaal.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog week de familie Hagers, met uitzondering van zijn oudste broer, opnieuw uit naar Engeland. Zij vestigden zich in Petteswood, een voorstad van Londen. Albert was er werkzaam in de afbraak. Op de voorpagina van het tijdschrift "Marine" van 1 september 1941 staat trouwens een foto afgebeeld waarop we de kunstenaar druk bezig zien het puin van de gebombardeerde gebouwen in Londen op te ruimen. Het was zware arbeid. Maar de oorlog belette hem niet om te schilderen. Daarvoor was hij te creatief en het schilderen zat hem in het bloed. Hij stelde overigens tentoon in de Belgische ambassade en zijn werken werden met succes bekroond. Eén ervan werd immers door de regering aangekocht om aan Lord Mayor van Swansea te schenken als dank aan de Britten voor de goede opvang van de Belgische vluchtelingen.

Hij exposeerde op de geallieerde tentoonstelling die georganiseerd werd in alle grote steden van Groot-Brittannië. De tentoonstelling lokte 85.500 bezoekers, waaronder talrijke staatshoofden en hoogwaardigheidsbekleders. Ze duurde een hele maand in plaats van de voorziene veertien dagen. Albert werd er o.a. gelukgewenst door de bekende Belgische staatsman Camille Huysmans.

"Visser is vermoeid" (olieverfschilderij op doek)

"Een Brabander" (olieverfschilderij op doek)

Van 13 juli tot 27 juli 1957 stelden Gustave Sorel, Albert Hagers en Charles Vandevælde tentoon in de Albertschool in Oostende. Op de foto herkennen we van links naar rechts : Albert Hagers, Omer Vilain, Charles Vandevælde, Jenny Verkuylen, Jan De Clerck, twee zonen van Gustave Sorel, Mevr. Servais, Gustave Sorel en Raoul Servais.
(Foto Albert Hagers)

De Oostendse Kunstacademie stond in 1935 onder leiding van Alfons Blomme (centraal vóór het standbeeld). De jonge kunstenaar, poserend met palet, links naast het tableau, is Albert Hagers.
(Foto Albert Hagers)

Na de oorlog keerde de familie Hagers terug naar Oostende.

In 1946 maakten Albert Hagers en Albert Nyssen de decoratie van het bal "du Rat Mort" voor het thema "Onder Zee". Daartoe kregen zij bemiddeling van architect Marcel Colombie. Het jaarlijks befaamd Oostends bal greep toen plaats in "Chez Pan" op zaterdag 9 maart 1946.

In de vijftiger jaren was Albert ondervoorzitter van de Kunstkring van Oostende. Er werden tentoonstellingen gehouden in de Koninklijke Galerijen.

In 1956 won hij de Zilveren Medaille van Parijs, de prijs Thorlet Académie Française (Arts - Sciences- Lettres).

Albert Hagers exposeerde in Oostende, Brugge, Veurne, Diksmuide, Nieuwpoort, Charleroi, Middelkerke, Stene-dorp, De Haan-Wenduine..., maar ook in het buitenland zoals in Frankrijk, Engeland en Spanje (Valencia). Zijn kunstwerken zijn dan ook verspreid over bijna de gehele wereld : Amerika (Hollywood), Engeland, Frankrijk, Duitsland, China, Schotland en België. In "Huize Gezelle" in Stene zijn 5 grote olieverfschilderijen en 5 kleinere werken van de kunstschilder te bezichtigen.

Niettegenstaande zijn hoge leeftijd, is Albert nog steeds actief. Thans is hij lid van de Steense Groep en stelt er zijn vele capaciteiten ter beschikking aan alle jonge kunstenaars. Zijn innige wens : "Gezond blijven om te kunnen schilderen, te tekenen en van het leven te genieten".

BRONNEN :

- Albert Hagers
Steensedijk 76
8400 OOSTENDE
- Het Visserijblad
Zaterdag 4 maart 1939
- Het Nieuwsblad van de Kust
Donderdag 18 juli 1957
- Het Visserijblad
Zaterdag 26 augustus 1939
- De Zeewacht
Vrijdag 17 juli 1987
- De Zeewacht
15 februari 1946
- De Zeewacht
Vrijdag 16 juli 1993

ELEKTRICITEIT TE OOSTENDE

In 1893 werd er in Oostende voor het eerst over elektriciteit gesproken maar dan wel in verband met de verlichting van het kursaalgebouw dat terecht als de grote blikvanger van de stad beschouwd werd.

Tijdens de zitting van de gemeenteraad op 7 november 1893, werd de "Société Anonyme d'Eclairage du Centre" als concessionaris verkozen van de te privatizeren gasdienst met een elektriciteitsdienst daaraan toegevoegd.

De concessie ging in op 1 januari 1894 voor de duur van 35 jaar. Half juni 1894 verstreek de termijn die de maatschappij gekregen had om de elektriciteitsfabriek op te starten en met de distributie te beginnen.

Op 17 juni was er echter nog geen vonkje te bespeuren.

Wel was het fabrieksgebouw opgetrokken en twee motoren van 100 PK en één van 50 PK, aangedreven door gasverbranding, waren geïnstalleerd. Bijkomende motoren werden kortelings verwacht. De kabels, binnen de perimeter door het contract voorzien, waren praktisch allemaal gelegd behalve nog een bovengronds stuk dat de fabriek met het verdelingsnet moest verbinden.

Tegen het einde van de daaropvolgende week verwachtte men de verlichting van het Kursaal waar intussen de inrichting volledig klaar was.

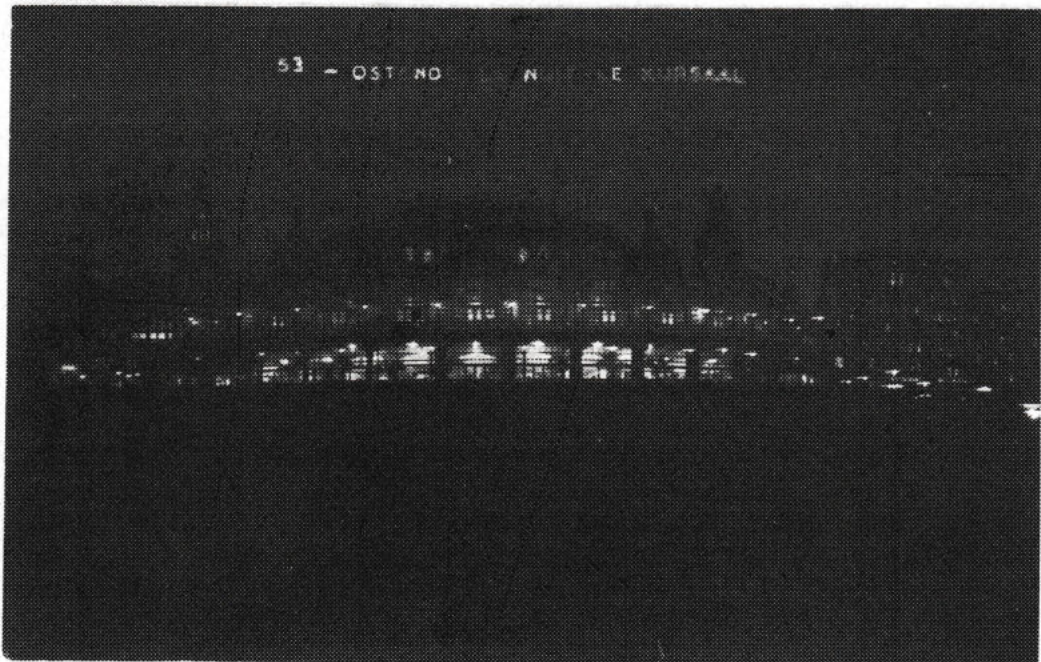
Het leggen van de distributiekabels gaf ook aanleiding tot misnoegdheid bij sommige inwoners, hetgeen blijkt uit een brief gericht aan het gemeentebestuur door een zekere heer J. Montagie, wonende in de "Rue du Carénage". (= Werfstraat : het gedeelte van de huidige H. Serruyslaan tussen de Jozef II-straat en de Vindictivelaan). Hij bekloeg er zich over dat in "zijn" straat de distributie via luchtkabels zou gaan daar waar in andere straten de kabels ondergronds werden gelegd. Met meer dan een maand vertraging slaagde de S.A. d'Eclairage du Centre er dan toch in om in de tweede helft van juli 1894 de geproduceerde elektriciteit door de leidingen te jagen en kreeg het Kursaal de zolang verwachte verlichting.

Die verlichting gaf aan sommige verslaggevers aanleiding tot romantische en lyrische beschrijvingen zoals in het artikel "Au Kursaal" in L'Echo d'Ostende van 26 juli 1894 :

"Ons ruim feestpaleis heeft aan pracht gewonnen sedert men erin geslaagd is de elektrische verlichting behoorlijk te regelen.

.....
Zondagavond bood de rotonde een bekoorlijke aanblik. Er was iets sprookjesachtig in de effecten van dat levendige licht neervallend op de schitterende kleuren van de stoffen der mooie toiletten van het vrouwelijk deel van de toehoorders."

Moet er nog elektriek zijn ?

Het verlichte Kursaal van de jaren 1900.

- BRONNEN : - Gas, elektriciteit en water te Oostende, door A. Vandenauweele.
- Oostendse straatnamen gewijzigd in de 19de en de 20ste eeuw, door D. Farazyn (De Plate 78/78).
- L'Echo d'Ostende 1894 : 17 juni, 15 juli, 26 juli.

1. STEDELIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTENBELGISCHE BLOEMEN- EN STILLEVENSCILDERKUNST 1730-1914

tot 30 januari 1995

Hoe benaderden Belgische kunstenaars het thema "stilleven"/"bloemstukken" vanaf het neo-classicisme tot in de post-impressionistische stromingen...? Een overzicht met de belangrijkste kunstenaars uit de laat-barok, rococo, het neo-classicisme, verder uit de romantiek en biedermeier, gevolgd door die uit het realisme en via de overgangsfiguren Dubois en Degreef naar de schilders uit het impressionisme, post-impressionisme, het symbolisme en de nabloei.

De tentoonstelling vangt aan met een accrochage van schilderijen uit de tweede helft van de 18de eeuw : werk van toenmalige tenoren zoals Faes en Eliaerts die een synthese zochten tussen het rococo-prototype van het bloemstuk en neo-klassieke idealen, maar ook bloemstukken van een op dat ogenblik al voorbijgestreefde kunstenaar als Martin Vandorne, grappige montages poterie van Verhaghen, en dode vogels van Clevenbergh die al de romantiek aankondigen.

De romantische kunstenaars verlaten niet allen het opgelegde stillevenpatroon van de 18de eeuw, maar verleggen ook accenten in hun bloemenkeuze, het zijn veel rozen, pioenrozen, maar ook nieuwe modieuze vruchten, eigentijdse accessoires of ook vaak antiquarische bibelots. We vinden ze in het werk van Huygens, Robbe, Van de Roye, De Noter en bij twee vrouwelijke schilders De Sartorius en Vervloet.

De romantiek gaat stilaan in realisme over en vele kunstenaars zitten ergens tussen beide in of evolueren van de ene naar de andere stijl zoals Robie en Bellis. Stilleven van Degreef, Dubois en Pantazis zijn mooie voorbeelden van een rijp realisme.

Ook de impressionisten - vooral de groep Les XX - zijn aanwezig met Ensor, Finch, Vogels, nog eens Pantazis, Van Rysselberghe en Anna Boch. Daartegenover vinden we hun tijdgenoten die niet tot die kring behoorden : Mortelmans, De Keghel, Ruytinckx, Verhaeren.

In de verste van de zalen aan de voorkant van het gebouw bracht men de schilderessen uit de laatste decennia van de vorige eeuw samen : schitterend impressionistisch werk van Anna Boch, Juliette Wytsman, de subtiele pastels van Berthe Art, de gedurfde penseelvoeringen van Alice Ronner en Lucie Jacquart, de verstilde, maar virtuoze stilleven van Louise Dehem, de zonnige bloemstukken van Angelina Drumaux, de rozen van Marie De Bievre.

In de zalen naast de lift komt vooral de nabloei aan bod.

(uit de openingstoespraak van conservator N. Hostyn, 29.10)

"Lange Nelle" bezoekt de tent. zondag 22.01.'95 , 10.15 uur!

* JAMES ENSOR 5 februari - 30 april 1995

de volledige verzameling van het museum :
olieverfschilderijen, tekeningen, etsen, litho's, monotypes.

* SCHENKING MARTHE VELLE 5 februari - 28 februari 1995

de Oostends-Brusselse non-figuratieve grafica Marthe Velle
schonk kort voor haar overlijden in 1994 een belangrijk
ensemble eigen drukgrafiek aan de "Vrienden van de
Stedelijke Musea Oostende".

* JAMES DE CONYNCK, kunstschilder 4 tot 26 maart 1995

2. MUSEUM ENSORHUIS

ENSOR OP FOTO 01.06.94 - 31.05.1995
portretfoto's van Ensor uit de museumverzameling

3. HEEMMUSEUM "DE PLATE"

DE BEVRIJDING VAN OOSTENDE tot 15.01.1995

4. MUSEUM VOOR MODERNE KUNST (PMMK)

Het museum werkt momenteel aan een belangrijke uitbreiding
van de bestaande museumgebouwen.

Dit betekent dat het museum voor het publiek GESLOTEN zal
zijn van 12 december 1994 tot en met 17 maart 1995.

(vervolg programmatie zie ons blad 1995-1)

Waar? Heel dicht bij een bouwput in het Oostendse centrum.

Het eigenlijke seizoen op het voormalige domein van prins Karel loopt van 1 juli tot 15 september. Maar voor groepen is de toegang ook mogelijk van 1 april tot 30 juni en van 16 september tot 31 oktober.

Zo stond ik eens met een groep op de hoogte voor de kijkwoning van prins Karel, en ik hoorde een klein meisje aan haar moeder vragen: "Moeke, is dat een kabouterhuisje?" - en zeggen dat er toeristen komen, die aan de gidsen vragen waar "het paleis" van de prins eigenlijk staat!

Een van de bunkers van de Aachen-batterij, "Millocker" genoemd, werd weer ingericht met authentieke voorwerpen, zoals hij in werkelijkheid werd betrokken door de "Pioniere" (d.z. Duitse geniesoldaten) Om de bespreking af te ronden, wijs ik er meestal op dat aan de binnendeur van de rudimentaire kleerkast een onschuldige "pin-up" zichtbaar is, en ik voeg er aan toe: "Daaraan zie je dat de Duitse soldaten in WO II nog zedig waren. Ik denk dat er de dag van vandaag wel andere "pin-ups" zouden hangen!"

Eens vroeg een meisje, natuurlijk onder grote hilariteit van de omstanders: "Mama, wat is dat een pin-up?"

Op het terrein van de Aachen-batterij is ook een toilet - ofte WC-bunker van de "Pioniere" bewaard gebleven. Je kan er vaststellen dat deze genie-soldaten er geen "privacy" hadden, want zij konden met vijf broederlijk naast elkaar zitten.

Een spuitmerkte eens op dat die Duitsers een enorm achterwerk gehad moesten hebben, gezien de ruime cirkelopeningen die in de draagplank werden uitgezaagd. Een andere sloeber vroeg mij of het "glas", dat deze openingen afdekt, bestemd is om de "kwelijk-riekende geuren uit de ondergrond tegen te houden." (sic!)

Op het circuit is ook een bomvrije schuilplaats uit WO I te bewonderen, bevolkt door een vijftal zittende en rechtstaande matrozen van het "Flandern-regiment". Een paar jongens verzochten hun kameraadjes goed op te letten, want zij verwachtten dat deze marinesoldaten met hun geweren een krijgsmaneuver zouden uitvoeren, dus een soort modern i.p.v. een middeleeuws steekspel. Hun ontgoocheling was groot toen bleek dat het tafereel onbeweeglijk bleef...

Een tip voor de beheerder van het domein?

Na afloop van een rondleiding vroeg een jong vriendje of ik ook gevochten had in WO I. Toen ik mij stomverbaasd omdraaide, - gidsen verlaten nl. altijd aan het hoofd van de groepen - bijna schreef ik "troepen" - het strijdtoneel -, werd ik onmiddellijk verdedigd door een van zijn klasgenoten: "Gij dommerik! Je ziet toch wel dat deze meneer alleen in WO II soldaat geweest kan zijn!"

Rechtzetting: de oorlogsveteraan in kwestie was slechts 13 jaar toen de oorlog uitbrak...

Verslag over een tochtje naar Canterbury op 15 oktober 1994

Vorige winter was de FTG-vergadering te Oostende. You remember ? Jozef Bonte van Knokke Sincfal zorgde voor een bezoek aan de Prins Filip, vlaggeschip van de RMT en van Oostende.

Dit laatste is zo in de smaak gevallen dat men vroeg of er niet eens een tochtje kon gemaakt worden met de Filip ?

Er werd gedacht op de eeuwenoude prachtige stad, grootste pelgrimstad van Noordwest-Europa : Canterbury, bij velen wellicht nog gekend door "Murder in the Cathedral", film uit hun collegejaren...

We hoopten bijna een bus vol te krijgen, maar de schrik sloeg ons om het hart toen we moesten kiezen tussen 12 of 13 bussen !

Een tweede keer voelden we doodsangst, zagen we onszelf reeds als lijdend voorwerp van een lynchpartij toen er maar geen einde kwam aan de stoet hongerigen. Ik vermoedde dat er vreemden tussen zaten, dat sommigen reeds voor de derde keer kwamen smullen aan al dat lekkers. En de klok die draaide rustig verder. En de cliffs kwamen onheilspellend nader. Ik durfde op den duur niet meer om de hoek kijken naar die einde-loze rij. Reeds was ik aan 't denken in welk wc of reddingsboot ik me zou kunnen verbergen.

Maar Vlaanderen is een flexibel land en onder zeelieden bestaat een ongeschreven wet van hulp aan drenkelingen. Eén van hen vond een simpele oplossing en tot ieders voldoening raakte iedereen nog tijdig aan een beetje Oostendse manna.

De twaalf bussen stonden netjes genummerd te wachten en brachten ons niet langs de kortste maar langs de interessantste weg naar de stad van Thomas Becket en Thomas More waar al duizenden toeristen aan het pelgrimeren (of aan 't shoppen !) waren.

De prachtige kathedraal beheerst stad en landschap en de Engelse stiptheid wipte ons heel vroeg de kerk weer uit... voor een tijdje, tijdens een religieuze dienst. De priesters lopen er nog gekleed zoals twintig jaar geleden bij ons. De straten, waar veel gebouwen hun vakwerkconstructie al koesterend stevig pogen vast te houden, moeten de toerist die een eerste maal in Engeland komt, aangenaam verrast hebben. Om van de tea-, beer-, en andere shops nog maar te zwijgen. En wat mij persoonlijk zo bevalt, is het autovrije stadscentrum. Ja, het ziet er naar uit - Engeland bijt dikwijls de spits af - dat we weer zullen moeten leren te voet lopen.

Hoe de verschillende groepen en individuen zich hebben gevoeld, weten we niet van alle 600 afzonderlijk maar we hoorden niets dan lof en zelfs de Arme Klaren moeten we danken voor het spiegelgladde water.

Wie niet tevreden was, zijn enkele gidsen. Die voorbeeldige mensen hebben gestudeerd, zijn 2, 3 maal naar Canterbury getrokken, hebben de kathedraal van binnen en van buiten uitgekleet en afgestoft en oh wee, ze krijgen bijna geen kans om hun kennis mee te delen. Maar, mag het een troost zijn : eens kreeg ik drie dagen aan een stuk een groep Zweden en hun goede raad was : "Niet te veel praten, hé !" Nadien vroeg ik de busbazin die mee was of de mensen wel tevreden waren ? "Ja, ten zeerste !" Na wat gepraat zijn we tot het besluit gekomen dat, wanneer men een eerste maal een ander land bezoekt, men heel dikwijls vooral indrukken opdoet en men meestal niet zoveel behoefte heeft aan al die uitleg. Ik moest toen denken aan "De Grote Markt" van Brussel toen ik er de eerste maal kwam... ik heb er toen ook mijn ogen uitgekeken.

Wij moeten sluiten met een dankwoordje aan ALLE mensen die mee waren, voor hun voorbeeldig gedrag, tucht en stiptheid. Ook alle mensen van de RMT, van de Wagons Lits, van G & S, de busmaatschappij en vooral de weervrouw of -man verdienen een applausje.

We hadden er heel veel werk aan (onervaren !) maar het is een prachtige beloning als iedereen tevreden is.

Jozef Bonte,
Sincfal, Knokke

Jaak Fonteyne,
Lange Nelle, Oostende

Wij mochten reeds verschillende dankbetuigingen ontvangen met de vraag naar NOG.

Wat dit laatste betreft, spoken reeds enkele gedachten door ons hoofd. Binnenkort hierover meer.

1. ENSOR OP HOGE POTEN

Episch gedicht van Bert Popelier over de etsproduktie van James Ensor : 1047 verzen, oplage 2000 (genummerd), 595 fr Geïllustreerde tekstuitgave van de Kredietbank november 1994.

Marcel Cockaerts, voorzitter van de KB in "nawoord" :

Vijf jaar geleden, in de lente van 1989, kocht de Kredietbank 122 etsen van James Ensor (Oostende, 1860-1949). De werken bevonden zich in een Amerikaanse privé-verzameling en waren van voortreffelijke kwaliteit. Ze hadden ooit toebehoord aan Francois Franck, een van Ensors belangrijkste mecenasen. Door deze aankoop bracht de Kredietbank waardevol cultuurgood terug naar België. Zij stelde de verzameling onder grote belangstelling tentoon in haar kunstgalerij op de Brusselse Grote Markt en leende ze daarna gedeeltelijk of integraal uit aan binnen- en buitenlandse musea. Met de jaren verwierf de bank nog 5 etsen van de kunstenaar.

Tijdens de voorbereiding van de tentoonstelling "James Ensor. De volledige etsproduktie" in het najaar van 1994 bezorgde de auteur Bert Popelier ons, ter vrijblijvende kennisneming, het typoscript van zijn pas voltooide tekst "Ensor op hoge poten", een dramatische monoloog in vrije verzen. De uit de dood verrezen kunstenaar houdt in "Ensor op hoge poten" een tafelrede. Zijn toehoorders zijn zowel schimmen uit het verleden, denkbeeldig rond de tafel geschaard, als de mensen van nu, het publiek, de lezers. Ensor overschouwt zijn leven en zijn omgeving. Hij denkt terug aan de moeilijke jaren, toen hij als kunstenaar niet de erkenning kreeg die hem toekwam. Door zijn wederopstanding blik hij eveneens verder in de tijd en geeft hij commentaar op wat er na zijn dood met zijn oeuvre is gebeurd.

Voor het schrijven van dit lange, rebelse gedicht kroop Bert Popelier in de huid van Ensor. Hij werd een medium dat de Ensoriaanse visie, bepaald door wrok en ironie, vertolkt. Uiteraard is het werk ook de expressie van de psyche van de auteur zelf, die overigens goed vertrouwd is met de instelling van een kunstminnend publiek.

fragment : verzen 583 - 588

"Mijn omzwermingen brachten mij niet verder dan de straten van Oostende, het strand, de duinen.

Ik heb geen enkele uithoek van de wereld gezien.

Ik heb heen en weer op de dijk gewandeld, ontelbare keren meer dan het getal van de dagen die mij gegund zijn geweest, elke keer verrast door het schouwspel dat de zee mij bood."

2. Monumentendag 1994

De familie Danckaert uit Brugge prijst de Oostendse organisatie : een pluim voor "Wagon Lits" :
(Nieuwsblad 14.09.1994)

Monumentendag

De jaarlijkse monumentendag is een prachtig initiatief. Het is alleen jammer dat sommige instellingen steken laten vallen. Zo was er aangekondigd dat er in het station van Brugge een

maquette zou staan. Daarrond was een tentoonstelling gepland. Zondagmorgen stond er echter niets. Gevraagd naar uitleg, wist niemand iets. Ook in de stations van Zeebrugge en Lissewege was het pover ge-

steld. Een gemiste kans van de NMBS.

Heel wat beter deed Wagon Lits in Oostende het. Daar was de monumentendag af.

DANCKAERT, Brugge

3. TOERISME, een kwaal zoals een andere..

(Marc De Coster in "Nederlands van NU, sept. 1994)

* RAMPENTOERIST of LEEDRECREANT

"Geen dranghek of prikkeldraadversperring kan hen tegenhouden. Met verrekijkers of videocamera's komen ze in grote drommen naar de plaats des onheils toestromen. Een natuurramp (vb. Potvis-story), een brand, een spectaculair ongeluk (toeschouwers zorgen voor "kettingreacties") of een moord, het kan niet tragisch genoeg zijn voor deze indiscrete kijklustigen." Psychologen hebben er alvast verscheidene verklaringen voor!

* POPTOERISTEN : bezoekers van een popconcert

* GEVELTOERIST : inbreker, iemand die zich via de gevel toegang verschaft tot een gebouw, meestal een hotel.

* ROLTOERIST : Zuid-Amerikanen en Oost-Europeanen die tijdens de zomermaanden hier komen zakkenrollen en daarna het hazepad kiezen en naar warmere oorden vertrekken, een seizoengebonden activiteit dus.

* RELTOERISME : het spektakel dat amokmakende voetbalsupporters bieden.

* VERKIEZINGSTOERIST : buitenlandse waarnemer die de Zuidafrikaanse verkiezingen in mei 1994 bijwoonde.

* FRIGOBOXTOERIST : dagrecreanten die volgens de Knokse burgemeester Lippens, hun geld niet spenderen aan dure hotels of restaurants, maar met hun koelbox de stranden bevolken.

* AFVALTOERISME : het vervoeren van afval naar een andere gemeente en het daar illegaal dumpen.

* DRUGSTOERISTEN : kooplustige drugsgebruikers uit België, Duitsland en Frankrijk die zich in Nederland gaan bevoorraden.

enz..

4. EVEN STOREN : hier is de SINT-PIETERSTOREN

STEUN DE PEPERBUSSE-SOCIËTEIT
TEN BATE VAN DE RESTAURATIE ,
VERFRAAIING EN MUSEUMFUNCTIE
VAN DE SINT-PIETERSTOREN !

- zeefdruk : 450 fr
- postkaarten : 15 fr
(toren/vagevuur)
- brochure ges. : 60 fr
- Peperbusse-pin : 150 fr

TE VERKRIJGEN :

INLIJSTINGEN

Kunst & Ambacht

KERKSTRAAT 44 Oostende

059 / 800 427

Stichting Vlaams Erfgoed opgericht

Restauratie Fort Napoleon in Oostende eerste projekt

21.10.94

Van onze verslaggever

BRUSSEL — Neem een monument dat officieel „beschermd“ is, maar er toch verdacht bouwvallig bij staat. Zo zijn er heel wat. Dank zij een nieuwe stichting waaraan zowel de overheid als het partikulier initiatief meewerken, kan daar voortaan iets aan gedaan worden. Het eerste projekt van de Stichting Vlaams Erfgoed, gisteren met de handtekening van minister Johan Sauwens bezegeld, wordt de restauratie en de herbestemming van het Fort Napoleon in Oostende. En er worden nog meer plannen gesmeed, voor veldkapellen en mijngebouwen, voor molens en abdijen.

Het grote voorbeeld van de Stichting Vlaams Erfgoed zijn verenigingen als de *National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty*, die zowel in Engeland als in Schotland bestaan en daar 1,2 miljoen leden tellen. Het zijn organisaties die ijveren voor de instandhouding van het patrimonium en die gefinancierd worden door ledenbijdragen, fiscaal aftrekbare schenkingen en legaten, verpachting van eigendommen en commerciële activiteiten zoals erfgoedwinkels. De overheid geeft subsidies voor specifieke projecten.

Dank zij de National Trust is monumentenzorg in Groot-

Britannië geen zaak van de administratie maar van de hele gemeenschap. Heel wat grote landhuizen die de oorspronkelijke eigenaars niet meer konden onderhouden, werden door de National Trust overgenomen en opengesteld voor bezoekers. De entreegelden dragen bij tot de glorie en het lange leven van het *country house*.

Vandaag zijn ook in ons land verenigingen actief die zich voor een bepaald monument inzetten, meestal op lokaal vlak. Er was nood aan een samenhangende aanpak, een onthaalstructuur voor het hele Vlaamse grondgebied. Het voornaamste doel van de Stich-

ting is de verwerving, de restauratie, het onderhoud en het beheer van monumenten en landschappen waarvoor problemen bestaan. Sauwens beklemtoont dat het niet de bedoeling is dat de stichting in de bres springt voor monumenten die opzettelijk door de eigenaar verwaarloosd worden. Hij wil via een dekreet een bestraffing van nalatige eigenaars mogelijk maken.

Een belangrijk doel is ook het maatschappelijk draagvlak van de monumentenzorg te verbreden, door animatie en ledenwerving (in Groot-Britannië genieten leden van de National Trust een goedkoper tarief wanneer zij een monument bezoeken). Het spreekt vanzelf dat een monument maar kan „beleefd“ worden als het door zijn bestemming een open karakter krijgt, bij voorbeeld via het kultuurtoerisme. Promotie en ondersteuning van plaatselijke initiatieven behoren ook tot de taken van de stichting.

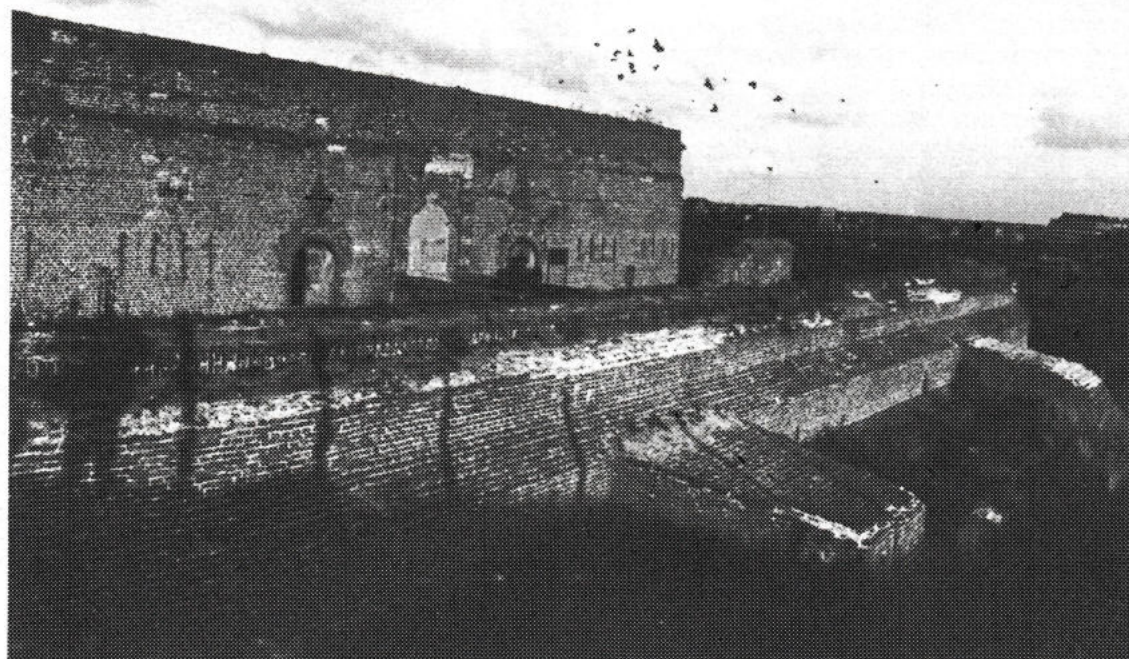
De Stichting Vlaams Erfgoed is een vzw. De raad van bestuur bestaat voor de helft uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, maar ook prominenten met belangstelling voor monumentenzorg maken er

deel van uit. In de begroting van dit en volgend jaar trok Sauwens telkens 15 miljoen frank voor de stichting uit. De Koning Boudewijnstichting draagt 2 miljoen frank bij en men rekent ook op steun van de provincies en lokale overheden. Sponsoring, ledenakties, verkoop van publikaties, commerciële activiteiten, schenkingen en legaten zouden de vzw meer armslag moeten geven.

Het negentiende-eeuwse „Fort Napoleon“ in Oostende heeft al jaren zijn militaire bestemming verloren en de Belgische Staat wist er niet goed raad mee. De stichting gaat het gebouw restaureren en zoekt een nieuwe bestemming in de sociaal-kulturele sfeer. Het fort maakt samen met een militair hospitaal en een stuk duin deel uit van een gebied dat met wat inspanning voor de gemeenschap kan bewaard blijven, in plaats van te worden verkaveld en volgebouwd.

Waarschijnlijk zal ook de immense Sint-Bernardusabdij in Hemiksem, waarvan intussen al een vleugel is opgeknapt, aan de stichting worden toevertrouwd.

Jan VAN HOVE

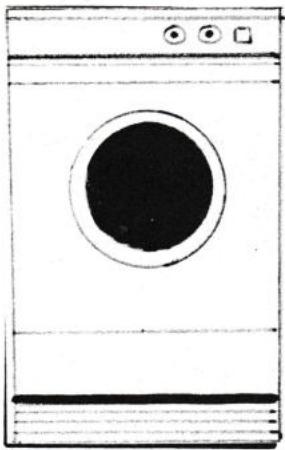

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

*Gistelsesteenweg 29
Torhoutsesteenweg 406*

OOSTENDE

☎ 059 / 70 52 74

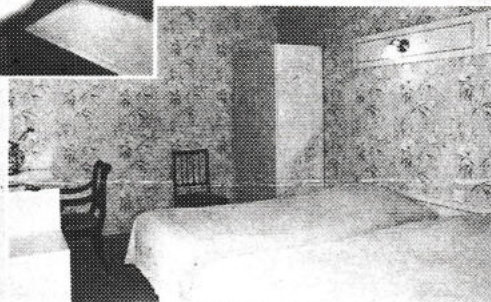
fotocopiehuis DESNERCK D.

Torhoutseseenweg 196, 8400 OOSTENDE
Tel. 059 / 50.31.46

FOTOCOPIES AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN

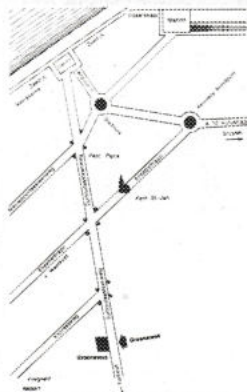
UIT SYMPATHIE

De moderne hotelkamers zijn van alle comfort voorzien: Badkamer met toilet, huistelefoon en individuele verwarming. De televisie is op aanvraag. **Alle voorzieningen, de gastvrijheid en persoonlijke aandacht zullen uw verblijf zeker doen slagen.**

Die modernen Hotelzimmer sind mit allem Komfort ausgestattet: Badezimmer mit Toilette, Huistelefon und individuelle Heizung. Ein Fernsehgerät ist auf Wunsch erhältlich.

Alle Anlagen, die Gastfreundlichkeit und persönliche Beachtung werden Ihren Verbleib gewiss gelingen lassen.

**Hotel
Restaurant
Feestzaal
«Groeneveld»**

Torhoutsesteenweg 655

Oostende

Tel.(059) 3 of
80 86 51

Fam. Panckoucke-Deruytter

**HOTEL-RESTAURANT
Feestzaal
«GROENEVELD»**

OOSTENDE

© Van Leer's Fotogra

Aan de rand van Oostende, waar U de drukte van de stad achter U heeft gelaten, ligt:

**Hotel-Restaurant-Feestzaal
«Groeneveld»,**

eenvoudig bereikbaar en voorzien van ruim voldoende parkeergelegenheid.

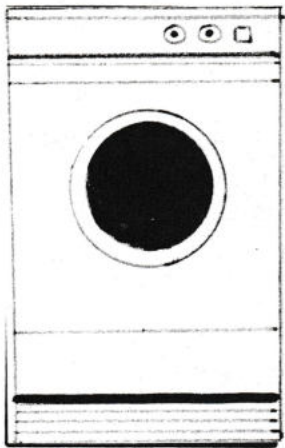
In Oostende en omgeving wordt de keuken van **Hotel-Restaurant-Feestzaal «Groeneveld»** ten zeerste gewaardeerd. De patroon, die zelf achter het fornuis staat draagt er zorg voor dat uitsluitend de beste en verse produkten worden gebruikt. Alles op een creatieve en fantasievolle wijze gepresenteerd. Tijdens uw verblijf hoeven de kinderen zich zeker niet te vervelen, onze tuin is voorzien van een leuk speelplein.

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

*Gistelsesteenweg 29
Torhoutsesteenweg 406*

OOSTENDE

☎ 059 / 70 52 74

fotocopiehuis
DESNERCK D.

Torhoutsesteenweg 196, 8400 OOSTENDE
Tel. 059 / 50.31.46

FOTOCOPIES AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN

SPECIAAL ELECTROZAAK MET DIENST NA VERKOOP

Torhoutsesteenweg 171 / 173 - 8400 Oostende

Tel. (059) 70 41 19

Fax (059) 80 63 85

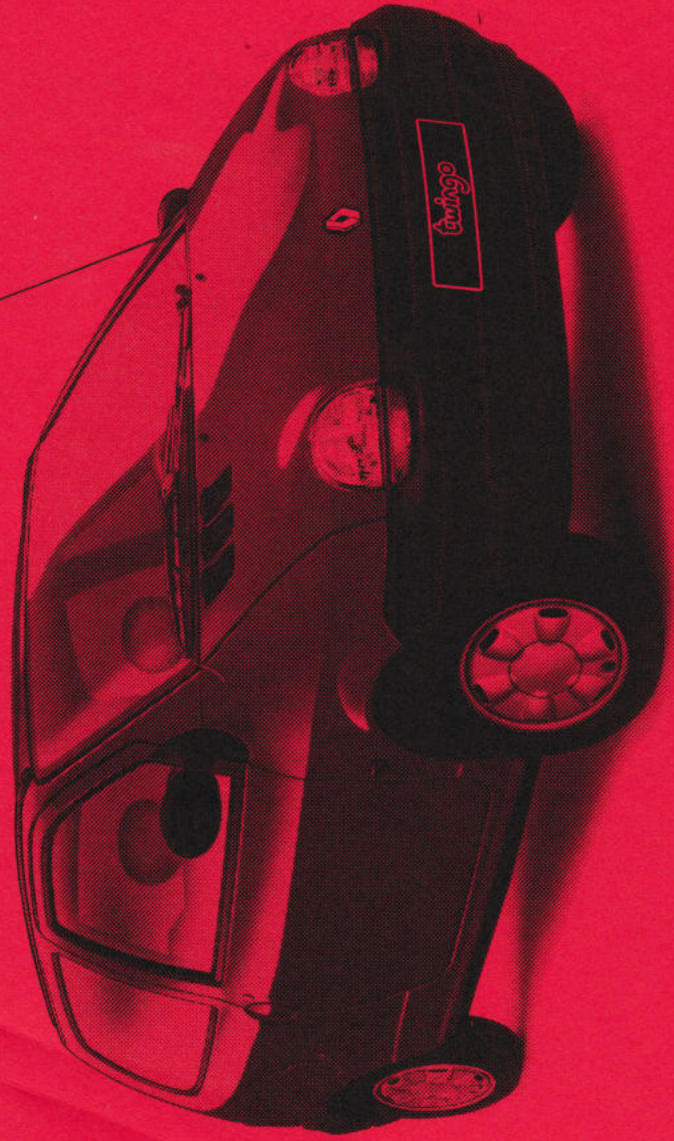
BTW. 416.811.869

B.V.B.A.

STEVEN COMFORT

TWINGO STAAT KLAAR VOOR EEN PROEFRIJ!
KOM EENS KIJKEN NAAR EEN NIEUW
IDEE VAN AUTO.

TWINGO, WAT EEN LEVEN JE DAARMEE KUNT BELEVEN.

N.V. AUTOBEDRIJF VERMEIRE

Torhoutsesteenweg 693

B - 8400 OOSTENDE

☎ 059 / 70 51 47

B.T.W. 407.127.014 FAX: 059/80 83 06